

2. Βλ. Α. Karathanassis, ό. π., σσ. 64-66[=Α. Καραθανάση, ό.π., σσ. 73 επ.], όπου και σχετική βιβλιογραφία.
3. Βλ. Α. Ε. Karathanassis, ό. π., σσ. 51-63[=Α. Καραθανάση, ό.π., σσ. 59-91.], για τους δασκάλους της Κ, το σχολείο της και τη βιβλιοθήκη του, όπου και η σχετική βιβλιογραφία.

I/16

1794/V/17

976/φ 195v

χ. Γεωργίου Μανικάτη Σαφράνου

Θάνατος εφημερίου της Κ.

¹⁶/ Έν έτι 1794 Μαΐου 17^(ην): ήμέρα Κυριακή (εί)ς Σιμπίνι.
¹⁷/ Σημ(ει)ώνομ(εν) γράφονταις (εί)ς αΐδιον μνήμην καί (εί)ς αναγνωσίν τών τε ¹⁸/ παρόντων καί μεταγενεστέρων, ότι κατά θ(εί)αν κέλευσιν ό Δώ-
¹⁹/δεκα Δυετῆς πρώην καλός Έφημέριος καί Πνευματικῶς ²⁰/ ήμῶν Πατήρ ό Πανοσιώτατος Αγ(ιος) Αρχιμανδρήτης, Νεό-²¹/φυτος Νομικός¹ αιώνιας μνήμης έδωκε τό κοινόν χρέος ²²/ έδῶ (εί)ς Σιμπίνι τῇ άνω ήμέραν, ὡν άναπαῦση κ<ύ>ριος έν σκυναῖς ²³/ δήκαιων, καί έτάφη (εί)ς τήν Βλαχίκτην Έκκλησίαν τῆς Μακα-²⁴/ρήτισας Στανούτζας²<,> συμβία τοῦ Μακαρίτου Χ(ατζῆ) Πέτρου Λουῦκα<,> ²⁵/ (εί)ς τήν πόρτα Τζησναδία.

1. Βλ. Α. Ε. Karathanassis, ό. π., σ. 64[=Αθ. Ε. Καραθανάση, Ό Έλληνισμός τῆς Τρανσυλβανίας, σ. 72] όπου και σχετική βιβλιογραφία.
2. Κτίστηκε με δωρεά της ρουμάνας συζύγου ενός μέλους της Κ.

I/17

1801/I/21(;)

976/φ 196r-198v

χ. Γεωργίου Μανικάτη Σαφράνου

πρβλ. 976/φφ 3v, 129v-131r

Πρακτικό. Αγορά ακινήτου από την Κ δια παρενδέτου προσώπου. Συμβόλαιο μακροχρόνιας μισθώσεως ενός αστικού οικοπέδου με κτίσμα, για την ανέγερση ναού, σχολείου και κατοικίας του εφημερίου και του δασκάλου της Κ.

// Υπόμνημα μθ'.

²/ Άξιον (εί)ναι διά παντοτινήν Ένθύμησιν τὸ νὰ σημ(ει)ώσωμεν έδῶ περιστάτι-³/κῶς, διά τήν Νυν Έκκλησίαν τῆς Κουμπανίας, όπου θεοῦ

βοηθοῦντος κτήζο-⁴/μεν. Ἐπ(ει)δὴ ἀρκετὴν δυσκολ(εῖ)αν ἐδοκήμασεν ἡ Ἀδελφότης, (εἰ)ς διαστίμα ⁵/ Τεσσάρων Χρόνων ὅπου ἀπέρασεν, πέρι φερόμενοι ἀπὸ τό Μαγίστράτο ⁶/ τοῦ Σιμπινίου, καὶ Ἐκλαμπρον Γοβέρνου τῆς Κλαυδιό<υ> πό[ύ]λεως, διότι ἀπὸ τὸ ⁷/ 1794 Δεκεμβρίου 6 ἕως τὸ 1797. φεβρουαρίου 28 ἀδιακόπος ⁸/ σχεδὸν ἠκολούθησεν ἡ Τοιαύτη δυσκολία. Τέλος πάντων διὰ μεσσητίας ⁹/καὶ παρακηνήσεως τῆς Κομπανίας, ὁ Κύρ Ῥαδούτζης Στόϊκα διὰ λο-¹⁰/γαριασμόν τῆς Κομπανίας ἠγόρασε τὸ σπήτι τοῦ Στάλ <N>τήτερ ὑπὸ τοῦ ¹¹/ N° 99, κολλητὸν μὲ τὸ ἐδικόν του, (εἰ)ς τὸ Σωκάκη λεγόμενον οὔλιτσα ¹²/ Φλεσσέριλор, ἧτι ΦλαῖισσερΓκασσε[ν] γερμανικά, ἔχοντας Γ(εἰ)τονα ¹³/ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, τὸ ὁσπήτιον τοῦ Μπαρώνου Μπάνφι Φερέντζ. ¹⁴/ Μὲ τὸν αὐτὸν Κύρ Ῥαδούτζον ἐσυμφώνησαν οἱ Κομπανίσται διὰ τὸ αὐτὸ ¹⁵/ σπήτι, δίδοντας (εἰ)ς αὐτόν οὐ(γγρικα) F 2000., ἧτι Δύο χιλιάδαις οὔγκρικά φιοριν(ια) ¹⁶/ μὲ τὰ Σάρτια ὅπου τὸ Κοντράκτον διαλαμβάν(ει). (Εἰ)ς τοὺς 1797. φεβρουαρίου ¹⁷/ 14/25 ἐπεκυρώθη τὸ αὐτὸ Κοντράκτο, καὶ ἀπὸ τὸ ἐδῶ Γενναῖον Μαγί-¹⁸/στράτον τῶν Σασσῶν, (εἰ)ς τὸ Πρωτόκολον τοῦ ὁποῖου καὶ ἀπεράσθη, μὲ ¹⁹/ τὴν προσθηκὴν, ὅτι, μετὰ παρέλευσιν τῶν Τριάκοντα Ἐξ χρόνων ²⁰/ πάλιν νὰ (εἶ)ναι (εἰ)ς χρέος ἡ Κομπανία, νὰ προστρέξῃ (εἰ)ς τὸ αὐτό ²¹/ Ἐνδοξον Μαγίστράτον, διὰ τὴν παρετέρω ἐπικύρωσιν. (Εἰ)ς τὸ αὐτό ²²/ Κοντράτον (εἶ)ναι οἱ Κομπανίσται ὑπογεγραμμένοι κατὰ τὴν Τάξιν, ὁμοίως ²³/ καὶ ὁ Κύρ Ῥαδούτζης Στόϊκα. Ἀποδέ τό (εἰ)ρημένον Μαγιστράτον (εἶ)ναι ²⁴/ ὑπογεγραμμένοι, ὅτε Σενατόρος Δανιήλ Μήλλερ, καὶ ὁ Σενατόρος ²⁵/ Σαμουήλ Σοτέριους. ²⁶/ {Τὰ (εἰ)ς τὸ Συμφω} // Τὰ (εἰ)ς τὸ Συμφωνητικόν Γράμμα τοῦ Κύρ Ῥαδούτζη Στόϊκα μετὰ τῆς Κομπανίας ²/ περιεχόμενα 7 Ἄρθρα διὰ τὸ σπήτι, καὶ Αὐλήν τῆς νύν Εκκλησίας ³/ (εἶ)ναι τὰ ἀκόλουθα.

⁴/ || 1. Πρῶ(τον). || Ἐγὼ ὁ Ῥαδούτζης Στόϊκα δίδω τὸ αὐτό σπήτιμου ὑπὸ τοῦ N° 99. μὲ ⁵/ τὴν Αὐλήν καὶ περιβόλι, καὶ με ὅλα τὰ ἐν αὐτῷ περιεχόμενα ⁶/ ὑποτέλ(ει)αν Ἐξουσίαν τῆς Πρίθιλεγκιάτης Κομπανίας τῶν Ρωμαίων ⁷/ τοῦ Σιμπινίου, διὰ νὰ κτήσουν Ἐκκλησίαν, καὶ ὅτι ἄλλο κτήριον ⁸/ δελήσουν νὰ οἰκοδομήσουν μὲ τὰ Ἱδία αὐτῶν ἔξοδα ἔχουν ⁹/ τὴν ἄδ(ει)αν χωρὶς κανένα οἰονδήποτε ἐμπόδιον, ἢ Ἐνόχλησιν.

¹⁰/ || 2. Δεῦτ(ερον). || Διὰ τὸ αὐτό σπήτι ἡ Κομπανία ὑπόσχεται νὰ μοι μετρίσῃ οὔγκρι-¹¹/κα φιορήνιά Δύο χιλιάδαις ἦτοι οὐF 2000., χωρὶς κανένα διάφο-¹²/ρον, τὰ ὅποια καὶ τὰ ἔλαβα (εἰ)ς μετρίτὰ ἐπὶ χ(ει)ραςμου καὶ δια ¹³/ περισσοτέραν ἀσφάλ(ει)αν τῆς Κομπανίας, τὴ δίδω Ἐνέχ(ει)ρον τὴν ¹⁴/ ὁμολογίαν τοῦ αὐτοῦ Οἴκου, ἧτι κοινῶς λεγόμενον Χάους μπρήφ¹. ¹⁵/ Ὅμοίως καὶ ἡ Κομπανία ὑπόσχεται, ὅτι ἐν ὅσω αὐτὴ ὑπάρχ(ει), ¹⁶/ καὶ ἡ Ἐκκλησία, νὰ μνημονεύται τὸ ὄνομάμου (εἰ)ς τὰς Ἱεράς ¹⁷/ τελετὰς καὶ Ἀκολουθίας.

¹⁸/ || 3. Τρίτον || Ὑπόσχομαι ἐγὼ ὁ Ῥαδούτζης νὰ φροντίζω διὰ ὅλα τὰ θάρη τοῦ ¹⁹/ αὐτοῦ οἴκου δηλαδὴ δώσιμον, στράζαις, καὶ ἄλλα ἔξοδα συνηθισμέ-

να ²⁰/ πλήν κατ' ἔτος νὰ μοι τὰ Ἐπιστρέφη πάντοτε ἡ Κομπανία ²¹/ τὰ αὐτὰ ἔξοδα.

²²/ || 4. Τέτ(αρτον) || Αὐτή ἡ Συμφωνία νὰ ἔχη τό κύρος, καὶ νὰ διαμένη (εἰς) διαστήμα ²³/ Τριάκοντα ἑξὶ χρόνων, ἥτι 36. μὲ κάθε σταθερότητα, καὶ ²⁴/ ἀμετάθετον Ἰσχὺν. Καν(εἰς) ἀπὸ τὰ Δύο μέρη νὰ μὴν ἔχη ²⁵/ τὴν ἐλευθερίαν νὰ τὴν μετατρέψῃ, ἢ χαλάσῃ, ἀλλὰ μέ ²⁶/ κάθε δύναμην καὶ ἐξουσίαν, νὰ μένη ἡ Κομπανία (εἰς) τὸ αὐτὸν ²⁷/ σπίτι, ἀτάραχην, καὶ ἀνενόχλητην, μετὰ παρέλευσιν ²⁸/ { ὅμως } // ὅμως τῶν συμφωνηθέντων 36 χρόνων, ἂν οἱ Κληρονόμοι μου μετὰ τὸν ²/ θάνατόν μου, ἀπὸ αἰτίαις κατὰ τὸ παρὸν ἀγνώστους, θελήσουν νὰ χαλάσουν ³/ τὴν αὐτὴν συμφωνίαν, νὰ (εἶ)ναι (εἰς) χρέος οἱ αὐτοὶ Κληρονόμοι μου ⁴/ τρ(εἰς) χρόνους προτύτερα νὰ δώσουν τὴν περὶ τούτου (εἰ)δησιν (εἰς) τὴν Κομ-⁵/πανίαν διὰ νὰ ἔχη καιρὸν νὰ προβλέψῃ (εἰς) ἄλλο μέρος νὰ ἀναγ-⁶/ῇ οἶκον τῆς Δεήσεως.

⁷/ || 5-Πέμπ(τον). || Ὅταν λοιπὸν ἀπὸ μέρος μου ἢ ἀπὸ μέρος τῶν Κληρονόμων μου ⁸/ δοθῇ ἡ (εἰ)δησις τῆς διωρίας τῶν Τρίων χρόνων (εἰς) τὴν Κομπανίαν, ⁹/ νὰ εἶναι ἀμετάθετον τὸ χρ(έος) μου, καὶ τῶν Κληρονόμων μου, διὰ ¹⁰/ νὰ μετρίσωμεν εὐθὺς τότε (εἰς) τὴν Κομπανίαν τὰ ἡμισυ, ὅχι ¹¹/ μόνον ἀπὸ τὸ δοθὲν μοι Καπιτάλι τῶν μετρίτων (εἰς) οὐ(γγρικά) F 2000, ¹²/ ἀλλ' ἔτι νὰ μετρήσωμεν (εἰς) τὸν ἴδιον καιρὸν τὰ ἡμισυ καὶ ἀπὸ ¹³/ ὅλα τὰ ἄλλα ἔξοδα ὅπου ἡ Κομπανία ἔκαμεν (εἰς) οἰκοδομάς ¹⁴/ καὶ κτήρια τοῦ αὐτοῦ οἴκου. (εἰς) δὲ τὸ τέλος τοῦ ἀκολουθοῦ δευτέρου χρόνου, ¹⁵/ ἀνυπερθέτος νὰ ἀποπληρώσωμεν καὶ τὰ ἄλλα ἡμισυ, τόσον τοῦ ¹⁶/ ῥηθέντος Καπιταλίου ὅπου μοί ἐδώθη, ὅσον καὶ τοῦ κόστους τῶν ¹⁷/ κτιρίων, χωρὶς καμμίαν ἐξέρεσιν. (εἰς) τὸ διάστημα ὅμως ¹⁸/ αὐτῶν τῶν τριῶν χρόνων, ἡ Κομπανία ἐλεύθερα νὰ χαίρεται, ¹⁹/ καὶ νὰ ἀπολαμβάνῃ τὴν μεταχ(εἰ)ρῆσιν τοῦ αὐτοῦ οἴκου, καὶ τῆς ²⁰/ Ἐκκλησίας χωρὶς καμμίαν ἐνόχλησιν. (εἰς) δὲ τὸ τέλος τῆς Τρι-²¹/ετ<ί>ας ἡ Κομπανία χρεωστή νὰ ἀδιάσῃ τὰ πάντα καὶ νὰ εὐγ(εἰ) ²²/ μὲ τελ(εἰ)ότητα ἀπὸ τὸ αὐτὸ σπήτι.

²³/ || 6 Ἐκτον. || Ἀπὸ τὰ ἄνωθεν Ἄρθρα ἔπεται ἀφεαυτοῦτου, { αὐτοί } διὰ τὴν Επί-²⁴/στροφὴν τοῦ Κονσισουαλίου² ὅπου μοι ἐδώθ(εἰ) μέ τό ἐνέχ(εἰ)ρον τῆς ²⁵/ Ὁμολογίας, ἥτι Χάους μπρίφ τοῦ αὐτοῦ οἴκου, ὅτι ὁμοίως καὶ τὰ ²⁶/ ἄλλα ἔξοδα ὅπου (εἰς) τὰ κτήρια ἔγιναν, καὶ ἔτι ἠδελαν γένη, νὰ ²⁷/ (εἶ)ναι μὲ ταῖς ἀποδ(εἰ)ξεις τῶν Μαστόρων, τὰς ὁποίας Ἀποδήξ(εἰς) ²⁸/ ἂν ὁ θεὸς μοι χαρίσῃ τὸ ζήν, θέλω τὰς ἐπικυρώσ(εἰ), καὶ ὑπογράψ(εἰ) ²⁹/ Ἰδιοχ(εἰ)ρως. ³⁰/ { 7 Ἐβδομον. }

// || 7 Ἐβδ(ομον). || Ἡ Κομπανία ἔχ(εἰ) τὴν προτίμησιν, καὶ Ἐξουσίαν, μετὰ παρέλευσιν ²/ τῶν διορισμένων χρόνων, νὰ ἀνανεώσῃ τὸ αὐτὸ Κοντράτο, καί ³/ νὰ τὸ μακρύνῃ καὶ διὰ περισσοτέρους χρόνους ὅσους θελήσ(εἰ), μέ ⁴/ { μὲ } τὰ ἴδια Σάρτια, (εἰς) τὰ ὅποια τόσον ἐγώ, ὅσον καὶ οἱ Κληρο-⁵/νόμοι μου, { ἐ } χωρὶς καμμίαν πρόφασιν νὰ (εἶ)μεθα (εἰς) χρέος ⁶/ νὰ τὸ ἀκολουθήσωμεν, καὶ νὰ τὸ βεβαιώσωμεν. Ἄν ὅμως ἐξ' ἐναν-⁷/τίας, καὶ ἡ

Κομπανία μετὰ παρέλευσιν τῆς (εἰ)ρημένης διωρίας,^{8/} δὲν θελήσῃ πλέον (εἰ)ς τὸ ἐξῆς νὰ κρατήσῃ τὸ αὐτὸ σπήτι καὶ ἐκ^{9/} κλησίαν, κατὰ τὴν (εἰ)ρημένην ἀμετάθετον συμφωνίαν, καὶ ^{10/} ἤθελε δώσῃ τὴν (εἰ)δησιν προτριῶν χρόνων, τότε ἡ Κομπανία ^{11/} θέλ(ει) (εἶ)ναι ἐκ(εἶ)νο τὸ μέρος ὅπου ἀνατρέπ(ει), καὶ ἀναιρ(εῖ) τὰς (εἰ)ρημένας ^{12/} Συνθήκας. ὅθεν καὶ θέλ(ει) ἔχ(ει) τὴν ἄδ(ει)αν νὰ πωλήσῃ τὸ αὐτὸ ^{13/} σπήτι καὶ Ἐκκλησίαν κατὰ τὸν στοχασμόν, καὶ θέλῃσιν τῆς ^{14/} ὅπως ἡμπορέσῃ. καὶ ὅσα / ἄσπρα ἤθελε πιάσῃ ἀπὸ τὴν πούλη^{15/} σην μὲ αὐτὰ νὰ μένῃ καὶ πληρωμένη διὰ πάντα, καὶ κατὰ ^{16/} πάντα, μένωντας τόσον ἐγώ, ὅσον καὶ οἱ Κληρονόμοι μου ἀπ(εἰ)^{17/} ρακτοὶ, ἀνενόχλητοι, καὶ ἀκαταζήτητοι διὰ πάντοτε.—

[Το πρακτικὸ συνεχίζεται στα φφ 196r–203r, με λεπτομερὴ περιγραφὴ τῆς δεμελιώσεως τοῦ ναοῦ ἀπὸ τὸν τότε εφημέριο Γερμανὸ Τραπεζούντιο «ἐκ τῆς μονῆς τοῦ Σουμελᾶ» (31.8.1797) μαζί με τὸν πρώην εφημέριο Ευγένιο ἀπὸ τῆς Μονῆς Ἰβήρων τοῦ Ἄθω, «ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρός ἡμῶν Ἀθανασίου Πατριάρχῃ Ἀλεξανδρείας τοῦ Μεγάλου», καὶ τῶν εγκαινίων τοῦ ναοῦ, στὶς 6/17.8.1799, ὁπότε μετονομάζεται σε ναὸ τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος, κατὰ σύστασιν τοῦ ιατροφιλόσοφου Μανασσῆς Ἡλιάδῃ. Καταχωρίζεται καὶ ὁ οικονομικὸς ἀπολογισμὸς τοῦ προεστοῦ Γεωργίου Μανικάτῃ Σαφράνου (1800) γιὰ τὰ ἐσοδα καὶ τὶς δαπάνες ποὺ πραγματοποιήθηκαν γιὰ τὴν ἀνέγερσιν καὶ τὴ διακόσμηση τοῦ ναοῦ, τὶς δωρεές, κλπ.].

Τὸ συμβόλαιον μεταξὺ τῆς Κ καὶ τοῦ Ραδούτζη Στόικα δὲν ἀφορᾷ, τυπικὰ, μεταβίβαση κυριότητος, ἀλλὰ μακροχρόνια μίσθωση ποὺ μποροῦσε νὰ ανανεωθεῖ ἐπ' ἀπειρον. Ἡ Κ αποκτὰ ὅμως τὴν κυριότητα τῶν κτισμάτων ποὺ ἀνήγειρε (ναὸ, σχολεῖο, κλπ) —έχει δηλαδὴ τὸ ἐμπράγμα-
το δικαίωμα τῆς «ἐπιφανείας» (άρθρο 7)³. Ἡ ἀνέγερσιν οὐδόδοξου ναοῦ μέσα στὴν πόλιν κατέστη δυνατὴ χάρις στὸ διάταγμα περὶ ἀνεξιδρησκεΐας (1784) τοῦ αὐστριακοῦ αυτοκράτορα Φραγκίσκου-Ιωσήφ Β΄⁴.

1. Δηλαδή, τὸ συμβόλαιον ἀγοράς.
2. Εἶναι ἡ «Συμφωνία» ἢ «Κοντράκτον» ποὺ καταγράφεται ἐδῶ.
3. Βλ. ἐπίσης, διαφορετικὸ νομικὸ χαρακτηρισμὸ τῆς συμβάσεως ἀπὸ τὸν Αδ. Ε. Καραθανάση, *Ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Τρανσυλθανίας*, ὁ.π., σ. 79.
4. ΕΚΣ, σ. 57 καὶ σημ. 157.